

การประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี

The Evaluation of Reading Engagement Project in Schools Under Nonthaburi Primary Education Service Area Offices

¹ทิพย์สุดา กิจไอสถ Tipsuda Kitosod

²สังวรณ์ ังตกระโทก Sungworn Ngudgratoko

³ทัศนีย์ ชาติไทย Tassanee Chatthai

^{1,2,3}คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

^{1,2,3}Faculty of Education, Sukhothai Thammathirat Open University

¹Corresponding author, e-mail: tip132009@gmail.com

Received November 9, 2023; Revised September 25, 2024; Accepted: September 27, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ด้านปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการดำเนินงาน และผลลัพธ์ และ 2) วิเคราะห์จุดอ่อนและจุดแข็งของการดำเนินงานโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียนจากโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ฉบับ ได้แก่ 1) แบบสอบถามการประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ด้านปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการดำเนินงาน และผลลัพธ์ของผู้บริหารและครู 2) แบบสอบถามการประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ด้านผลลัพธ์ของนักเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน มีดังนี้ (1.1) ด้านปัจจัยเบื้องต้น ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่าปัจจัยเบื้องต้นโดยรวมมีความเพียงพอระดับมาก และครูผู้สอนเห็นว่าปัจจัยเบื้องต้นโดยรวมมีความเพียงพอระดับมาก บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาการอ่าน และโครงการนี้ได้รับงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอ (1.2) ด้านกระบวนการ ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่ามีการดำเนินงานโดยรวมเหมาะสมมากที่สุด และครูผู้สอนเห็นว่ามีการดำเนินงานโดยรวมเหมาะสมมากที่สุด มีการกำหนดผู้ประเมินโครงการไว้อย่างชัดเจน และ (1.3) ด้านผลลัพธ์ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูเห็นว่าผลโครงการโดยรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด และครูเห็นว่าโดยรวมผลโครงการมีความเหมาะสมมากที่สุด 2) จุดแข็งของการดำเนินโครงการ คือ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาการอ่าน ส่วนจุดอ่อน คือ นักเรียนบางส่วนไม่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วม

กิจกรรมและไม่รักษาสมุดบันทึกการอ่านประจำตัว/เอกสารบันทึกการอ่าน นอกจากนี้พบว่า โรงเรียนยังต้องการการสนับสนุนด้านงบประมาณ สื่อ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีสำหรับจัดกิจกรรมอีกเล็กน้อย
คำสำคัญ: การประเมินโครงการ; โครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน; ประถมศึกษา

Abstract

The objectives of this research were to 1) evaluate the reading engagement project in terms of input, implementation, and result dimensions, and 2) analyze weaknesses and strengths of the implementation of the reading engagement project. This research was quantitative research studies the sample consisted of schools under the Nonthaburi Primary Educational Service Area Office. Research tools comprised two following issues: 1) questionnaires regarding the implementation of the project in terms of input, implementation, and result from administrators and teachers. 2) questionnaires regarding the implementation of the project in terms from students. Quantitative data were analyzed using frequency, percentage, mean, and standard deviation. Research results: 1) The project evaluation found that (1.1), for the project input dimension, school administrators viewed that, in overall, the project inputs were largely sufficient. and teachers viewed that, in overall, the project inputs were largely sufficient. Specifically, staffs participated in project activities to solve students' reading problems and project budget was sufficient; (1.2), for the process dimension, it was found that school administrators expressed that, in overall, the project process was highly appropriate. and teachers expressed that, in overall, the project process was highly appropriate and that school clearly assigned staffs as project evaluators; (1.3), for the result dimension, school administrators and teachers viewed that the project results were highly appropriate and teachers viewed that the project results were highly appropriate. 2) The project strengths included the active participation among school administrators and teachers to solve students' reading problems, while the weaknesses included an absence of some students who did not cooperate in some activities and did not maintain personal reading diaries/documents. In addition, it was found that schools needed some slight supports in terms of budget, media, project equipment, and technology.

Keywords: Project evaluation; Reading engagement project; Primary education

บทนำ

การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความสำคัญของการอ่าน โดยกำหนดไว้ในมาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตาม ข้อ 3 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้

อย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา, 2562) การรักการอ่านและอ่านหนังสือได้ดี คือ เครื่องมือสำคัญที่สุดในการพัฒนาการเรียนรู้ของมนุษย์ การอ่านหนังสือแบบจับใจความได้ดี เป็น เครื่องมือในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองที่สำคัญที่สุดของมนุษย์ ประเทศพัฒนาอุตสาหกรรมในยุโรป สหรัฐฯ ญี่ปุ่น ฯลฯ ที่มีการผลิตและการอ่านหนังสือต่อหัวประชากรมาก สามารถพัฒนาการศึกษาและ พัฒนาเศรษฐกิจสังคมได้ดีกว่าประเทศที่มีการผลิตและการอ่านหนังสือน้อยกว่า ประเทศที่พัฒนาที่หลัง เช่น สิงคโปร์ เกาหลีใต้ ฮองกง เมื่อได้ส่งเสริมให้ผู้เรียน อ่านออกแบบใช้งานได้และรักการอ่านหนังสือดี ๆ ก็สามารถพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นได้มาก และสามารถพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม เพิ่มขึ้นได้อย่างสำคัญ การที่ไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขัน และการพัฒนาเศรษฐกิจสังคม อยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าประเทศอื่นๆ จำนวนมาก ส่วนหนึ่งมีสาเหตุมาจากการที่ประเทศไทยยังผลิตและอ่าน หนังสือกันน้อย ไทยผลิตหนังสือในปี ค.ศ. 2009 (พ.ศ.2552) ได้ 13,607 เล่ม เป็นอันดับที่ 29 ของโลก (สถิติของยูเนสโก) ทั้งๆ ที่ไทยมีประชากรมากเป็นอันดับที่ 20 ของโลก (วิทยากร เชียงกุล, 2555)

การอ่านเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการเรียนรู้และการพัฒนาสติปัญญาของคนในสังคม การอ่าน ทำให้เกิดการพัฒนาด้านสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรม และค่านิยมต่างๆ รวมทั้งช่วยใน การเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิต พัฒนาไปสู่สิ่งที่ดีที่สุดของชีวิต การอ่านจึงมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ อย่างยิ่ง 1.สำคัญต่อชีวิตประจำวัน ความเป็นจริงการอ่านไม่ได้มีความสำคัญต่อนักเรียนหรือนักศึกษา เท่านั้นแต่บุคคลทั่วไปก็อาจแสวงหาความรู้ได้ด้วยการอ่าน การอ่านเป็นสื่อกลางของการเรียนรู้ ผู้อ่าน มากย่อมรู้มาก และถ้านำความรู้นั้นมาใช้ประโยชน์ต่อสังคม สังคมนั้นย่อมมีประสิทธิภาพสามารถพัฒนา ไปในทางที่ถูกที่ควรอย่างรวดเร็ว ดังนั้น การปลูกฝังให้รักการอ่านตั้งแต่เยาว์วัย จึงเป็นพื้นฐานในการ เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต 2. สำคัญต่อการเรียน การอ่านเป็นหัวใจของการจัดกิจกรรมทั้งหลายใน การเรียนการสอนและมีความสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จ การอ่านเป็นทักษะที่สำคัญยิ่งอันจะส่งผลต่อการ เรียนรู้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยเฉพาะระดับประถมศึกษา หากเริ่มต้นดีรากฐานการอ่านของเด็กก็ จะดี (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2549) จากการประกาศผลการประเมินโปรแกรมประเมินสมรรถนะนักเรียน มาตรฐานสากล (Programme for international Student Assessment หรือ PISA) พบว่า เด็กไทยมี ผลการประเมินความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ไม่เปลี่ยนแปลง ส่วนความฉลาดรู้ด้านการ อ่านมีแนวโน้มลดลงต่อเนื่องนั้น นายอำนาจ วิทยานวัตติ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กพฐ.) กล่าวว่า ผลการประเมินที่ออกมาเป็นภาพรวมของทุกประเทศที่เข้าร่วม ซึ่งสาเหตุอาจเป็นเรื่อง แบบทดสอบ วิธีประเมิน ซึ่งปีนี้เน้นเรื่องการอ่าน ดังนั้นข้อสอบที่ใช้จะเน้นการคิดวิเคราะห์ ซึ่งค่อนข้าง ยากกว่าปกติ ผลที่ออกมาจึงไม่ถือว่าผิดความคาดหมาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้พยายามส่งเสริมการอ่านมาตลอด แต่ต่อไปจะเน้นการอ่านเพื่อการคิดวิเคราะห์มากขึ้น ทั้งจะ เพิ่มเรื่องการเรียนโค้ดดิ้ง สะเต็มศึกษา เรียนรู้ผ่านกิจกรรมหรือโครงการที่มุ่งแก้ปัญหาที่พบเห็นในชีวิต จริงให้เด็กได้ฝึกทำข้อสอบอัตรานัยมากขึ้น ส่งเสริมการเขียนเรียงความ ย่อความ เพื่อให้เด็กได้คิดวิเคราะห์ ส่วนวิชาคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ก็ยังคงต้องเร่งพัฒนา เนื่องจากการเรียนการสอนของไทยยังมีปัญหา อีกค่อนข้างมาก โดยเฉพาะเรื่องความเหลื่อมล้ำที่ต้องเร่งส่งเสริมให้โรงเรียนทั่วประเทศมีคุณภาพ การศึกษาที่เท่าเทียมกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งของกระทรวงศึกษาธิการที่รับผิดชอบด้านการ

ส่งเสริมและสร้างนิสัยรักการอ่านสำหรับประชากรในวัยเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมุ่งพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรและการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นเร่งด่วนในการขับเคลื่อนการดำเนินงานให้บรรลุผลตามนโยบายของรัฐบาลกระทรวงศึกษาธิการ และแนวโน้มการพัฒนาในระดับสากล จึงได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2557-2561 เพื่อให้โรงเรียนใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการพัฒนาห้องสมุด และสำหรับเขตพื้นที่การศึกษาใช้ในการนิเทศ ประเมิน และให้คำแนะนำแก่โรงเรียน เพื่อให้การปฏิบัติงานมีความสอดคล้อง เป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียน โดยมีเป้าหมาย คือ 1) นักเรียนใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีนิสัยรักการอ่านอย่างยั่งยืนและเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ 2) นักเรียนมีความสามารถในการประเมิน เลือกรับ และใช้ประโยชน์จากสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีจริยธรรม 3) นักเรียนมีจิตสำนึกและเห็นคุณค่าของการใช้ห้องสมุด และทรัพยากรสารสนเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556)

จากนโยบายดังกล่าว โรงเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านโดยได้ดำเนินการในรูปแบบของโครงการส่งเสริมการอ่านและกิจกรรมต่างๆ เพื่อที่จะช่วยส่งเสริมและพัฒนาทักษะการอ่านให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านและเป็นคนใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา โครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในโรงเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านอย่างมีคุณภาพให้มีความสอดคล้องกับนโยบายวิสัยทัศน์และเป้าหมายของโรงเรียน ดังนั้นการที่จะทราบถึงจุดแข็ง จุดอ่อนหรือด้านใดบ้างที่ควรปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาโครงการ จึงมีความสนใจที่จะทำการประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา นนทบุรี ซึ่งในการประเมินผู้วิจัยเลือกประเมินสภาพการดำเนินงานของโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ด้านปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการดำเนินงาน และผลลัพธ์ของโครงการ เพื่อวิเคราะห์จุดอ่อนและจุดแข็งของการดำเนินงานโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินในครั้งนี้นำเสนอ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียน นำไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาโครงการรวมถึงปรับปรุงการดำเนินงานของโครงการให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ด้านปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการดำเนินงาน และผลลัพธ์ของโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา นนทบุรี
2. เพื่อวิเคราะห์จุดอ่อนและจุดแข็งของการดำเนินงานโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา นนทบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงประเมิน (Evaluation research) สำหรับการประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี ซึ่งมีรายละเอียดของการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี จำนวน 95 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารและครู 3,139 คน และนักเรียน 41,954 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และนักเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา นนทบุรี สุ่มผู้ให้ข้อมูลแบบหลายขั้นตอน 1) กำหนดขนาดผู้ให้ข้อมูลการประเมิน ใช้สูตรของ ยามาเน่ (Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ในการคำนวณหาขนาดของผู้ให้ข้อมูลการประเมิน ได้ผู้บริหาร จำนวน 11 คน ครู จำนวน 344 คน และนักเรียน จำนวน 396 คน 2) วิธีสุ่มตัวอย่างแบบชั้น ภูมิ (Stratified sampling) โดยแบ่งรายชื่อโรงเรียนตามขนาดของโรงเรียน จำนวนทั้งสิ้น 95 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 2 โรงเรียน ขนาดใหญ่ จำนวน 18 โรงเรียน ขนาดกลาง จำนวน 60 โรงเรียน และขนาดเล็ก จำนวน 15 โรงเรียน 3) วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนกระจาย ผู้บริหาร ครูและนักเรียนตามจำนวนขนาดของโรงเรียน 4) วิธีสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) โดยวิธีจับฉลากจากรายชื่อโรงเรียน ตามขนาดของโรงเรียน ได้จำนวนผู้ให้ข้อมูลการประเมินตามสัดส่วนต่อไปนี้ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 กลุ่มตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูลการประเมินในแต่ละขนาดโรงเรียน

รายการ	ขนาดโรงเรียน				รวม
	ขนาดใหญ่พิเศษ	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก	
จำนวนผู้บริหาร	1	2	6	2	11
จำนวนครู	40	122	163	19	344
จำนวนนักเรียน	51	156	175	14	396

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับ การประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี สำหรับผู้บริหารและครู มี 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อโครงการส่งเสริม นิสัยรักการอ่าน จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการดำเนินงาน และด้านผลลัพธ์ ด้วยมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตอนที่ 3 เป็นการสอบถามปัญหาและอุปสรรค ข้อควร ปรับปรุงและข้อเสนอแนะอื่นๆ

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับ การประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี สำหรับนักเรียน มี 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูล

ทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ด้านผลลัพธ์ ด้วยมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตอนที่ 3 เป็นการสอบถามปัญหาและอุปสรรค ข้อควรปรับปรุงและข้อเสนอแนะอื่นๆ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและครู และสำหรับนักเรียนมีค่าสัมประสิทธิ์ความตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 แบบสอบถามฉบับผู้บริหารและครูมีความเที่ยงเท่ากับ 0.72 และ แบบสอบถามฉบับนักเรียนมีความเที่ยงเท่ากับ 0.82 ตามลำดับ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสำหรับข้อมูลเชิงปริมาณ ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผลการประเมินสภาพการดำเนินงานของโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ด้านปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการดำเนินงาน และผลลัพธ์ของโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู ดังตารางที่ 2, 3 และ 4

ตารางที่ 2 แสดงผลค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการวิเคราะห์ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา (n = 11) และครู (n = 344)

รายการ	ผู้บริหารสถานศึกษา			ครู		
	M	SD	ระดับความคิดเห็น	M	SD	ระดับความคิดเห็น
ด้านปัจจัยเบื้องต้น	4.42	0.57	มาก	4.46	0.65	มาก
ด้านกระบวนการดำเนินงาน	4.54	0.56	มากที่สุด	4.56	0.59	มากที่สุด
ด้านผลลัพธ์ของโครงการ	4.58	0.48	มากที่สุด	4.60	0.54	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นว่าปัจจัยเบื้องต้นโดยรวมมีความเพียงพอระดับมาก (M = 4.42, SD = 0.57) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีความรู้ในเรื่องการจัดโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน (M = 4.73, SD = 0.47) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ความพร้อมของห้องสมุดที่สามารถรองรับนักเรียนได้ (M = 4.18, SD = 0.75) ด้านการดำเนินงานโดยรวมเหมาะสมมากที่สุด (M = 4.54, SD = 0.56) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีการกำหนดผู้ประเมินโครงการไว้อย่างชัดเจน (M = 4.91, SD = 0.30) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ มีการจัดอบรมเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง (M = 4.18, SD = 0.87) และด้านผลลัพธ์โดยรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด (M = 4.58, SD = 0.48) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ นักเรียนสามารถนำประสบการณ์ความรู้ หลังจากการได้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านไปประยุกต์ใช้ได้ (M = 4.91, SD = 0.30) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมโครงการมากขึ้น (M = 4.18, SD = 0.40)

ครูมีความคิดเห็นว่าการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน (M = 4.46, SD = 0.65) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ครูเห็นความสำคัญต่อโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน (M = 4.67, SD = 0.47) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ความพร้อมของห้องสมุดที่สามารถรองรับนักเรียนได้ (M = 4.28, SD = 0.80) ด้านการดำเนินงานโดยรวมเหมาะสมมากที่สุด (M = 4.56, SD = 0.59) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีการกำหนดผู้ประเมินโครงการไว้อย่างชัดเจน (M = 4.74, SD = 0.44) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ มีการจัดอบรมเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง (M = 4.39, SD = 0.73) และด้านผลลัพธ์โดยรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด (M = 4.60, SD = 0.54) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ นักเรียนได้รับการเรียนรู้จากการจัดโครงการส่งเสริมการอ่านอย่างหลากหลาย (M = 4.74, SD = 0.49) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น (M = 4.74, SD = 0.47) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ นักเรียนสนใจเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน (M = 4.39, SD = 0.72)

ตารางที่ 3 แสดงผลของค่าร้อยละของการวิเคราะห์ปัจจัยเบื้องต้นตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา (n = 11) และครู (n = 344)

รายการด้านปัจจัยเบื้องต้น	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครู	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
7. ท่านคิดว่าบุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาการอ่านของท่าน				
ใช่	11	100	344	100
ไม่ใช่				
ไม่แน่ใจ				
อื่นๆ (โปรดระบุ).....				
รวม	11	100	344	100
8. โครงการนี้ได้รับงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอหรือไม่				
เพียงพอ	9	81.82	297	86.34
ไม่เพียงพอ	2	18.18	47	13.66
รวม	11	100	344	100
9. สื่อ อุปกรณ์และเทคโนโลยีในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านมีจำนวนเพียงพอหรือไม่				
เพียงพอ	9	81.82	272	79.07
ไม่เพียงพอ	2	18.18	72	20.93
รวม	11	100	344	100
10. นักเรียนมีสมุดบันทึกการอ่านประจำตัว/เอกสารบันทึกการอ่าน	11	100	338	98.26

รายการด้านปัจจัยเบื้องต้น	ผู้บริหาร สถานศึกษา		ครู	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ครบ			6	1.74
ไม่ครบ				
รวม	11	100	344	100

จากตารางที่ 3 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นว่าบุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาการอ่าน คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นว่าโครงการได้รับงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 81.82 ซึ่งครูเห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 86.34 ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นว่าสื่อ อุปกรณ์และเทคโนโลยีในการจัดกิจกรรมมีจำนวนเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 81.82 ซึ่งครูเห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 79.07 และผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นว่านักเรียนมีสมุดบันทึกการอ่านประจำตัวครบ คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งครูเห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 98.26

ตารางที่ 4 แสดงผลของค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการวิเคราะห์ผลลัพธ์ของโครงการตามความคิดเห็นของนักเรียน (n = 396)

รายการผลลัพธ์	M	SD	ระดับความคิดเห็น
1. ท่านสามารถอ่านหนังสือที่มี ประโยชน์ ตามความต้องการของตนเอง	4.52	0.76	มากที่สุด
2. ท่านสามารถนำประสบการณ์ความรู้ หลังจากการได้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านไปประยุกต์ใช้ได้	4.45	0.81	มาก
3. ท่านสนใจเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน	4.53	0.69	มากที่สุด
4. ท่านเห็นความสำคัญของการอ่านมากขึ้น หลังจากได้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน	4.35	0.88	มาก
5. ท่านใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ด้วยการอ่าน	4.22	0.99	มาก
6. ท่านได้รับการเรียนรู้จากการจัดโครงการส่งเสริมรักการอ่านอย่างหลากหลาย	4.35	0.83	มาก
7. ท่านมีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วม โครงการมากขึ้น	4.31	0.86	มาก
8. ท่านสนใจอ่านข้อความหรือป้ายนิเทศต่างๆรอบตัว	4.35	0.85	มาก
9. ท่านมีทักษะทางภาษาไทยเพิ่มขึ้น	4.34	0.86	มาก

10. ท่านมีนิสัยรักการอ่านและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง	4.24	0.90	มาก
11. ท่านมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น	4.36	0.78	มาก
รวมเฉลี่ย	4.37	0.84	มาก

จากตารางที่ 4 นักเรียนมีความคิดเห็นว่าผลลัพธ์โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.37$, $SD = 0.84$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ท่านสนใจเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ($M = 4.53$, $SD = 0.69$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ท่านสามารถอ่านหนังสือที่มีประโยชน์ ตามความต้องการของตนเอง ($M = 4.52$, $SD = 0.76$) ท่านสามารถนำประสบการณ์ความรู้ หลังจากการได้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านไปประยุกต์ใช้ได้ ($M = 4.45$, $SD = 0.81$) ท่านมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ($M = 4.36$, $SD = 0.78$) ตามลำดับ

2. ผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน และอุปสรรคในการดำเนินงาน และจากการวิเคราะห์คำถามปลายเปิดจากแบบสอบถาม พบว่า จุดแข็งของการดำเนินโครงการ คือ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาการอ่าน ส่วนจุดอ่อน คือ นักเรียนบางส่วนไม่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมและไม่รักษาสมุดบันทึกการอ่านประจำตัว/เอกสารบันทึกการอ่าน นอกจากนี้พบว่า โรงเรียนยังต้องการการสนับสนุนด้านงบประมาณ สื่อ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีสำหรับจัดกิจกรรมอีกเล็กน้อย จากคำถามปลายเปิดผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะว่า ควรมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบมู่อ่านหนังสือต่างๆ ให้มีความสวยงามและน่าสนใจอยู่เสมอ มีการมอบเกียรติบัตรให้กับผู้เข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของโครงการที่ชนะเลิศ เพื่อเป็นแรงจูงใจให้นักเรียนสนใจและอยากเข้าร่วมกิจกรรม กระตุ้นให้นักเรียนอยากอ่านหนังสือเพิ่มมากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการประเมินสภาพการดำเนินงานของโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ด้านปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการดำเนินงาน และผลลัพธ์ของโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 ผลการประเมินปัจจัยเบื้องต้น พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นว่าปัจจัยเบื้องต้นโดยรวมมีความเพียงพอระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดผลการวิจัยพบว่า เรื่องที่ผู้บริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ผู้บริหารมีความรู้ในเรื่องการจัดโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้ประสบผลสำเร็จ ผู้บริหารสถานศึกษาคอยผลักดันขับเคลื่อนครูและบุคลากรให้มีการพัฒนาความรู้เรื่องการจัดโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้โครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีกำหนดเป้าหมายในปีงบประมาณ 2557-2558 ไว้ว่า ครูหรือบุคลากรทำหน้าที่บรรณารักษ์ทุกคนได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถในการดำเนินงานห้องสมุด และการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เรื่องที่ครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด คือ

ครูเห็นความสำคัญต่อโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556)

1.2 ผลการประเมินด้านกระบวนการดำเนินงาน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูเห็นว่ามี การดำเนินงานโดยรวมเหมาะสมมากที่สุด เมื่อพิจารณารายละเอียดผลการวิจัยพบว่า มีการกำหนดผู้ประเมินโครงการไว้อย่างชัดเจน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นว่าการประเมินโครงการมีความสำคัญ ประเมินเพื่อให้ทราบผลความสำเร็จในการดำเนินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน เพื่อนำผลไปปรับปรุงโครงการและพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักเรียนต่อไป สอดคล้องกับสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จุดเน้นที่ 6 ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ผ่านกระบวนการเรียนการสอนที่ เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและมีปฏิสัมพันธ์ กับกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ ที่หลากหลายรูปแบบ (Active Learning) มีการวัดและประเมินผล เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน (Assessment for Learning) เพื่อให้เกิดสมรรถนะกับผู้เรียนทุกระดับ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1, 2565) และสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป้าหมาย ปีงบประมาณ 2557-2558 ผู้บริหารนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและ การพัฒนาห้องสมุดให้เป็นไปตามเป้าหมาย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556) สอดคล้องกับ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 แนวทางการพัฒนาการศึกษาขั้น พื้นฐาน กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีความปลอดภัยจากภัยทุกรูปแบบ ส่งเสริมให้มี การประเมินความเสี่ยงด้านความปลอดภัย และจัดทำแผนบริหารจัดการด้านความปลอดภัยของ หน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมถึงแผนดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่อง สำหรับการบริหารความพร้อมต่อสภาวะวิกฤต (BCP) และจัดระบบความปลอดภัยในภาพรวมให้ เหมาะสมตามบริบทของพื้นที่ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1, 2565)

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุธาร์ตน์ ศรีวัลย์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการประเมิน โครงการรักการอ่านของโรงเรียนสิริรัตนารุ ด้านกระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินโครงการ ผลการวิจัย พบว่า ผลการประเมินในภาพรวมมีความสอดคล้องอยู่ในระดับมาก ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน กิจกรรม การดำเนินงานของโครงการในภาพรวม ผลการประเมินพบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งผ่าน เกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการแต่งตั้งบุคลากรรับผิดชอบ ดำเนินโครงการ ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการจัดอบรมเกี่ยวกับ โครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง (สุธาร์ตน์ ศรีวัลย์, 2560)

1.3 ผลการประเมินด้านผลลัพธ์ของโครงการ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็น ว่าผลลัพธ์โดยรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด เมื่อพิจารณารายละเอียดผลการวิจัย พบว่า นักเรียนสามารถ นำประสบการณ์ความรู้ หลังจากการได้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านไปประยุกต์ใช้ได้ และข้อ ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือนักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมโครงการมากขึ้น ครูมีความคิดเห็น ว่าผลลัพธ์โดยรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด เมื่อพิจารณารายละเอียดผลการวิจัย พบว่า นักเรียนได้รับการ เรียนรู้จากการจัดโครงการส่งเสริมรักการอ่านอย่างหลากหลาย นักเรียนสนใจอ่านข้อความหรือป้าย นิเทศต่างๆ รอบตัว นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านและชอบแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรู้ที่สูงขึ้น และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ นักเรียนสนใจเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโครงการ

ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และผลการประเมินด้านผลลัพธ์ของโครงการจากนักเรียน พบว่า มีความคิดเห็น ว่าผลลัพธ์โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดผลการวิจัย พบว่า นักเรียน สนใจเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือนักเรียน ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ด้วยการอ่าน ซึ่งผลการทดสอบของนักเรียน นอกจากผลการประเมิน ความสามารถด้านการอ่าน (NT) (RT) แล้ว นักเรียนสามารถนำทักษะการอ่านและประสบการณ์ความรู้ที่ ได้จากการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านไปประยุกต์ใช้ในการสอบ O-NET วิชาภาษาไทยและ วิชาอื่นๆ ได้อีกด้วย ทั้งนี้เป็นเพราะ นักเรียนได้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านอย่างหลากหลาย จึงทำให้นักเรียนได้รับความรู้เพิ่มขึ้นและส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น สอดคล้องกับ สำนัก ทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เปรียบเทียบ ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2563 กับปีการศึกษา 2564 ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า ความสามารถด้านภาษาไทย ปีการศึกษา 2564 มีคะแนน เฉลี่ยร้อยละสูงกว่าปีการศึกษา 2563 จำนวน 173 เขตพื้นที่การศึกษา คิดเป็นร้อยละ 93.51 สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 ความสามารถด้านภาษาไทย ปีการศึกษา 2564 มี คะแนนเฉลี่ยร้อยละสูงกว่าปีการศึกษา 2563 เพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 6.44 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ความสามารถด้านภาษาไทย ปีการศึกษา 2564 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละสูง กว่าปีการศึกษา 2563 เพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 7.72 (สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2564) สอดคล้องกับ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรีเขต 1 ผลการประเมินความสามารถด้านการอ่าน (Reading Test: RT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ระดับเขตพื้นที่การศึกษาจำแนกรายด้าน การอ่านออกเสียง ปีการศึกษา 2564 และ 2563 ลดลง คิดเป็นร้อยละ 5.73 อ่านรู้เรื่อง เพิ่มขึ้น คิดเป็นเป็นร้อยละ 3.52 รวม 2 ด้าน ลดลง คิดเป็นร้อยละ 1.12 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรีเขต 1, 2565) สอดคล้องกับ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรีเขต 2 ผลการประเมินความสามารถด้านการอ่าน (Reading Test: RT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ระดับเขตพื้นที่การศึกษาจำแนกรายด้าน การอ่านออกเสียง ปีการศึกษา 2564 และ 2563 ลดลง คิดเป็นร้อยละ 0.94 อ่านรู้เรื่อง เพิ่มขึ้น คิดเป็นเป็นร้อยละ 1.76 รวม 2 ด้าน เพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 0.41 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรีเขต 2, 2565) สอดคล้องกับ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 ผลการทดสอบทาง การศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2564 คะแนนวิชาภาษาไทย สูงกว่า คะแนน ระดับประเทศ คิดเป็นร้อยละ 2.23 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1, 2565)

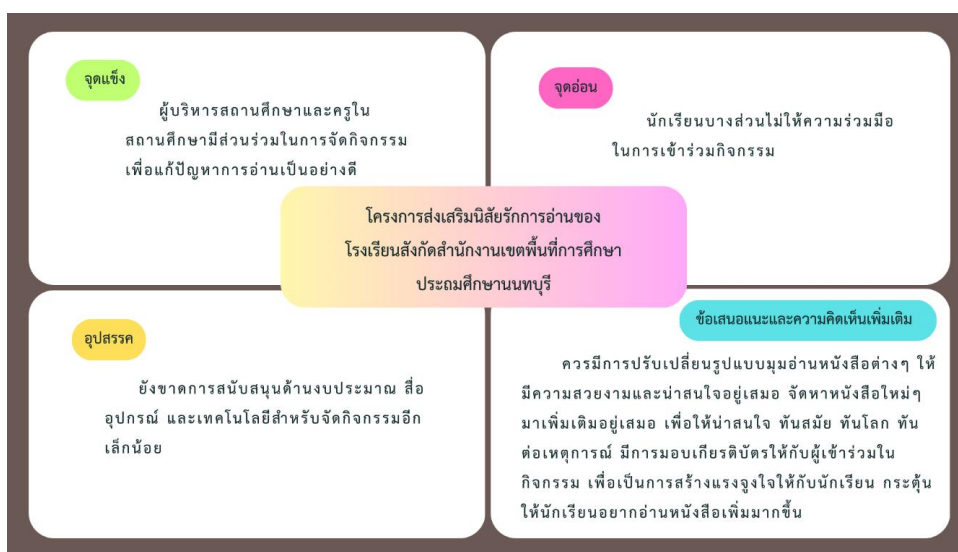
2. วิเคราะห์จุดอ่อนและจุดแข็งของการดำเนินงานโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ 1) จุดแข็งในการ ดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา นนทบุรี ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อ แก้ปัญหาการอ่าน มีความรู้ในเรื่องการจัดโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน มีการกำหนดผู้ประเมิน โครงการและครูผู้รับผิดชอบโครงการไว้อย่างชัดเจน นักเรียนสามารถนำประสบการณ์ความรู้ หลังจาก การได้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านไปประยุกต์ใช้ได้ นักเรียนได้รับการเรียนรู้จากการจัด โครงการส่งเสริมรักการอ่านอย่างหลากหลาย นักเรียนสนใจอ่านข้อความหรือป้ายนิเทศต่างๆ รอบตัวมี

นิสัยรักการอ่านและชอบแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น และนักเรียนสนใจเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน 2) จุดอ่อนในการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี นักเรียนบางส่วนไม่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมครู คิดเป็นร้อยละ 1.74 เห็นว่าสมุดบันทึกการอ่านประจำตัว/เอกสารบันทึกการอ่านไม่ครบ นักเรียนไม่รักษาสมุดบันทึกการอ่านประจำตัว/เอกสารบันทึกการอ่าน และนักเรียนยังขาดความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมโครงการ เนื่องจากการจัดกิจกรรมให้กับนักเรียนในแต่ละปี ทำกิจกรรมซ้ำๆ บางกิจกรรมไม่ได้รับความสนใจจากนักเรียน 3) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 18.18 และครู จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 13.66 ได้แสดงความคิดเห็นว่า โครงการนี้ได้รับงบประมาณสนับสนุนไม่เพียงพอ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 18.18 และครู จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 20.93 ได้แสดงความคิดเห็นว่า สื่อ อุปกรณ์และเทคโนโลยีในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านมีจำนวนไม่เพียงพอกับความต้องการของนักเรียน ซึ่งงบประมาณมีผลต่อการจัดกิจกรรมโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ความพร้อมของห้องสมุดที่มีสื่อ อุปกรณ์และเทคโนโลยีที่สามารถจะรองรับนักเรียนได้ เพื่อให้นักเรียนสามารถใช้เวลาวางเข้าห้องสมุดเพื่ออ่านหนังสือที่เป็นประโยชน์ได้ตลอดเวลา 4) ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม จากคำถามปลายเปิดผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะว่า ควรมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบมุมอ่านหนังสือต่างๆ ให้มีความสวยงามและน่าสนใจอยู่เสมอ เช่น มุมหนังสือนิทาน หนังสือการ์ตูน มีมูนั่งพักผ่อน และมูน้ำดื่ม จัดหาหนังสือใหม่ๆ มาเพิ่มเติมอยู่เสมอ เพื่อให้ น่าสนใจ ทันสมัย ทันโลก ทันต่อเหตุการณ์ มีการมอบเกียรติบัตรให้กับผู้เข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของโครงการที่ชนะเลิศ เพื่อเป็นแรงจูงใจให้นักเรียนสนใจและอยากเข้าร่วมกิจกรรม กระตุ้นให้นักเรียนอยากอ่านหนังสือเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้เป็นเพราะโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านจัดขึ้นในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีทั้งโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก แต่ละโรงเรียนอาจจะจัดกิจกรรมที่แตกต่างกัน จุดประสงค์หลักคือส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน เนื่องจากโรงเรียนได้รับงบประมาณสนับสนุนตามขนาดของโรงเรียน จึงอาจจะส่งผลให้บางโรงเรียนได้รับงบประมาณสนับสนุนไม่เพียงพอค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรม สอดคล้องกับ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 จุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จุดเน้นที่ 9 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา โดยการกระจายอำนาจ และใช้พื้นที่เป็นฐาน เพื่อสร้างความเข้มแข็ง โดยการจัดสรรกรอบเงินงบประมาณ (Block Grant)ตามหลักธรรมาภิบาลให้กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1, 2565)

องค์ความรู้ใหม่

การประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี ทำให้ทราบจุดแข็ง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาการอ่านเป็นอย่างดี จุดอ่อน พบว่า นักเรียนบางส่วนไม่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรม ในด้านของอุปสรรคยังขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณ สื่อ อุปกรณ์ และ

เทคโนโลยีสำหรับจัดกิจกรรมอีกเล็กน้อย และได้ทราบว่า ควรมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบมุมอ่านหนังสือต่างๆ ให้มีความสวยงามและน่าสนใจอยู่เสมอ จัดหาหนังสือใหม่ๆ มาเพิ่มเติมอยู่เสมอ เพื่อให้น่าสนใจ ทันสมัย ทันโลก ทันต่อเหตุการณ์ มีการมอบเกียรติบัตรให้กับผู้เข้าร่วมในกิจกรรม เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียน กระตุ้นให้นักเรียนอยากอ่านหนังสือเพิ่มมากขึ้น โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินโครงการในครั้งนี้ไปใช้ในการพัฒนารวมถึงปรับปรุงการดำเนินงานของโครงการให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นต่อไป ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 โครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี

บทสรุป

ผลการประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน มีดังนี้ 1) ด้านปัจจัยเบื้องต้น ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเห็นว่าปัจจัยเบื้องต้นโดยรวมมีความเพียงพอระดับมาก และบุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาการอ่าน และโครงการนี้ได้รับงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอ 2) ด้านกระบวนการ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเห็นว่ามีการดำเนินงานโดยรวมเหมาะสมมากที่สุด และ มีการกำหนดผู้ประเมินโครงการไว้อย่างชัดเจน และ 3) ด้านผลลัพธ์ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูเห็นว่าโดยรวมผลโครงการมีความเหมาะสมมากที่สุด โดยผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่า นักเรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้หลังจากเข้าร่วมโครงการแล้ว ครูมองว่า นักเรียนได้รับการเรียนรู้จากการจัดโครงการอย่างหลากหลาย อย่างไรก็ตาม นักเรียนมีมุมมองที่แตกต่างจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูตรงที่มีความคิดเห็นโดยรวมระดับมากและเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโครงการด้วยความสนใจ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านปัจจัยเบื้องต้น ควรมีการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินโครงการ การจัดหาสื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยีให้เพียงพอ เพื่อให้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบมู่อ่านหนังสือต่างๆ ให้ห้องเรียนมีบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน มีความสวยงามและน่าสนใจอยู่เสมอ มีมู่อ่านต่างๆ สามารถรองรับนักเรียนในการอ่านหนังสือได้โดยที่นักเรียนไม่ต้องเข้าห้องสมุด เช่น มู่อ่านนิทาน หนังสือการ์ตูน มีมู่อ่านพับๆ และมู่อ่านน้ำดื่ม จัดหาหนังสือใหม่ๆ มาเพิ่มเติมอยู่เสมอ เพื่อให้ที่น่าสนใจ ทันสมัย ทันโลก ทันต่อเหตุการณ์

1.2 ด้านกระบวนการดำเนินงานควรมีการกำหนดผู้ประเมินโครงการให้ชัดเจน เพื่อนำผลการดำเนินโครงการ มาเป็นแนวทางในการพัฒนาโครงการให้ดียิ่งขึ้นต่อไป และควรมีการจัดการอบรมให้ความรู้แก่ครูและบุคลากรในโรงเรียนเพื่อนำความรู้มาพัฒนาโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านอย่างต่อเนื่อง

1.3 ด้านผลลัพธ์ของโครงการ ควรมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนสนใจเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านมากขึ้น กระตุ้นให้นักเรียนอยากอ่านหนังสือเพิ่มมากขึ้น โดยมีการประกวดแข่งขันในแต่ละกิจกรรม และมีพิธีมอบเกียรติบัตรให้กับผู้เข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่ชนะเลิศ เพื่อเป็นแรงจูงใจให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นอยากเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาให้เป็นประโยชน์โดยการอ่านหนังสือในห้องสมุดรวมถึงมู่อ่านต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และมีการติดตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำการวิจัยเพื่อศึกษาโครงการหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน เพื่อนำผลมาหาจุดแข็ง จุดอ่อน และอุปสรรค ในแต่ละโครงการ/กิจกรรม อันจะเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงโครงการหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องให้ประสบผลสำเร็จ

เอกสารอ้างอิง

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นบุรี เขต 1. (2565). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570)*. นนทบุรี: กลุ่มนโยบายและแผน.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นบุรี เขต 1. (2565). *รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565*. นนทบุรี: กลุ่มนโยบายและแผน.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นบุรี เขต 2. (2565). *ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาปี การศึกษา 2565*. นนทบุรี: กลุ่มส่งเสริมการศึกษาทางไกล เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542*. กรุงเทพมหานคร: พังครุภัณฑ์การพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566). *แนวทางการดำเนินงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562, 5 ธันวาคม). สพฐ.เพิ่มอ่าน-คิดวิเคราะห์ให้เด็กไทย. *ไทยรัฐ*. น. 1.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). *รายงานผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2564*. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด โรงพิมพ์อักษรไทย (น.ส.พ.ฟ้าเมืองไทย).
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2549). *เอกสารแนวทางการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนการสอนตามเจตนารมณ์กระทรวงศึกษาธิการ “2549 ปีแห่งการปฏิรูปการเรียนการสอน” แนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สุธาร์ตน์ ศรีวัลย์. (2560). “การประเมินโครงการรักการอ่านของโรงเรียนสิริรัตนารุ โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินแบบ CPO”. *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประเมินและการวิจัยการศึกษา*. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิทยากร เชียงกุล. (2555). การรณรงค์ให้เด็กและเยาวชนไทยรักการอ่าน-กลยุทธ์สำคัญในการปฏิรูปการศึกษา. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*, 38(2): 1-15.

